

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА

“01” вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів II (магістерського) рівня вищої освіти

СВ 01

Соціальна робота в громаді

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма: «Соціальна педагогіка»

Додаткова спеціалізація: Практична психологія,

Управління соціальними закладами

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Робоча програма «Соціальна робота в громаді» для здобувачів II (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота.

Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»

Розробники: Наталя ЗАХАРОВА, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти

від “01” вересня 2020 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

Катерина ПЕТРОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна педагогіка»

Ольга ГУРЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 23 Соціальна робота (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність: 231 Соціальна робота		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: магістр	12 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		68 год.	84 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 22/68(25%/75%)

для заочної форми навчання – 6/84 (6%/84%)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді» є: пошук нових підходів, напрямів та інноваційних технологій у вирішенні соціальних проблем різних груп населення; створення громадських організацій, планування діяльності соціальних служб, спрямованих на вирішення конкретних соціальних проблем територіальної громади, реалізацію громадських ініціатив та соціальних проектів на локальному рівні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна робота в громаді» є: формування у майбутніх спеціалістів когнітивного, операційного та мотиваційного компонентів готовності до соціальної роботи в громадах різного типу, професійно орієнтованого світогляду, ціннісного ставлення до вітчизняного та зарубіжного досвіду соціальної роботи.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності*	Результати навчання
1.	ЗК-7	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПР-5 Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.
2.	СК-2	Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
3.	СК-8	Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.	ПРН-17 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади

1.1. Сутність громади як соціального явища.

Актуальність соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади.

1.2. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні.

Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Правові основи соціальної роботи в громаді. Підготовка до розвитку громадського самоврядування. Децентралізація влади: проблеми впровадження. Роль соціального працівника в реалізації державної соціальної політики.

Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді.

2.1. Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.

Досвід життєдіяльності громади в Україні. Роль українських братств у громаді. Селянська громада як джерело підтримки. Соціальна відповідальність. Традиційні форми взаємодії членів громади. Вплив «Громади» та «Просвіти» на розвиток соціальної роботи за місцем проживання.

2.2. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн.

Зарубіжний досвід життєдіяльності громади. Суспільні благодійні рухи Англії та США. Особливості устрою та функціонування територіальних громад країн – членів Європейського Союзу. Досвід соціальної роботи за місцем проживання в інших країнах.

Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді

3.1. Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади.

Сучасні підходи до розуміння громади зарубіжних авторів (Р. Уоррен, С. Шонберг та ін.). Сучасні підходи до розуміння громади вітчизняних авторів.

3.2. Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді.

Організація роботи в громаді: мета, завдання, зміст, форми. Напрями, моделі і тактики соціальної роботи в громаді. Методи соціальної роботи в громаді.

Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість

4.1. Громада як складовий елемент соціальної роботи.

Територіальна громада і соціалізація особистості. Громада як місце соціального буття особистості: види, показники територіальної громади. Соціальний паспорт громади. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності на міській території.

4.2. Соціальні послуги за місцем проживання (догляд у громаді)

Українське законодавство про соціальні послуги населенню. Значення догляду в громаді. Принципи догляду в громаді. Організація догляду в громаді. Мережа соціальних служб щодо задоволення різноманітних потреб клієнтів. Роль соціального менеджера в плануванні догляду за місцем проживання.

Тема 5. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді

5.1. Моделі діяльності соціального працівника.

«Класичні» моделі соціальної роботи: місцевого розвитку, соціального планування, соціальної дії. Параметри, характеристика. Роль соціального працівника в запровадженні моделей соціальної роботи.

5.2. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді.

Характеристика тактик співпраці, кампанії, протистояння. Особливості застосування кожної тактики. Роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді. Лобювання як спосіб відстоювання інтересів громади.

Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді

6.1. Ресурси соціальної роботи в громаді.

Класифікація ресурсів. Розробка та впровадження соціальних проектів на локальному рівні. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади. Значення соціального капіталу.

6.2. Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти.

Поняття «ініціативи» в соціальній роботі. Роль молодіжних ініціатив.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
	90	12	10	-	-	68	90	4	2	-	-	86
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади												
1.1. Сутність громади як соціального явища.	7	2	-	-	-	5	7	2	-	-	-	5
1.2. Підходи до розуміння життєдіяльності громади .	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 1	15	2	2	-	-	11	15	2	-	-	-	13
Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді												
2.1. Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.	7	2	-	-	-	5	7	-	2	-	-	5
2.2. Форми підтримки в громадах зарубіжних країн	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Разом за темою 2	15	4	2	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді												
3.1. Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді.	7	-	-	-	-	7	7	2	-	-	-	5
3.2. Ресурси соціальної роботи в громаді.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 3	15	-	2	-	-	13	15	2	-	-	-	13
Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість												
4.1. Специфіка соціальної роботи на рівні громади..	7	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7
4.2. Соціальні послуги за місцем проживання	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 4	15	-	2	-	-	13	15	-	-	-	-	15
Тема 5. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді												

5.1. Моделі діяльності соціального працівника.	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
5.2. Стратегії і тактики соціальної роботи в громаді.	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 5	15	4	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді.												
6.1. Ресурси соціальної роботи в громаді.	7	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7
6.2. Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти.	8	-	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 6	15	-	2	-	-	13	15	-	-	-	-	15
Усього годин	90	12	10	-	-	68	90	4	2	-	-	84
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4. Теми лекцій

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади	2	2
1.1.	Сутність громади як соціального явища Актуальність соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади.	2	2
1.2.	Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Правові основи соціальної роботи в громаді. Децентралізація влади: проблеми впровадження. Роль соціального менеджера в реалізації державної соціальної політики.	2	-
2.	Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді	4	-
2.1.	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді. Досвід життєдіяльності громади в Україні. Сільська громада як джерело підтримки. Вплив «Громади» та «Просвіти» на розвиток соціальної роботи за місцем проживання.	2	-
2.2.	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн Суспільні благодійні рухи Англії та США. Організація соціальної підтримки в Європі. Досвід соціальної роботи за місцем проживання інших країн.	2	-

3.	Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	2	2
3.1.	Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади. Сучасні підходи до розуміння громади в зарубіжній теорії. Сучасні підходи до розуміння громади вітчизняних авторів. Громада як місце соціального буття особистості: види. показники територіальної громади; соціальний паспорт громади.	-	-
3.2.	Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді Організація роботи в громаді: мета, завдання, зміст, форми. Напрями, моделі і тактики соціальної роботи в громаді. Методи соціальної роботи.	2	2
4.	Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість	-	-
4.1.	Громада як складовий елемент соціальної роботи Територіальна громада і соціалізація особистості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності в місті. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості .	-	-
4.2.	Соціальні послуги за місцем проживання Українське законодавство про соціальні послуги населенню. Значення догляду в громаді: принципи, організація, мережа служб. Роль соціального менеджера в плануванні догляду за місцем проживання.	-	-
5.	Тема 5. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді	2	-
5.1.	Моделі діяльності соціального працівника «Класичні» моделі соціальної роботи: місцевого розвитку, соціального планування, соціальної дії. Роль соціального працівника в запровадженні моделей соціальної роботи.	-	-
5.2.	Стратегії і тактики роботи в громаді Характеристика тактик співпраці, кампанії, протистояння. Роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді. Лобіювання як спосіб відстоювання інтересів громади.	2	-
6.	Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	-	-
6.1.	Ресурси соціальної роботи в громаді. Класифікація ресурсів; соціальний капітал. Розробка та впровадження соціальних проектів на локальному рівні. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.	-	-
6.2.	Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти. Поняття «ініціативи» в соціальній роботі. Роль молодіжних ініціатив у розвитку громади.	-	-
Усього:		12	4

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади	2	-
1.1.	Сутність громади як соціального явища Значення організації соціальної роботи в громаді; функції соціального працівника. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади.	2	-
1.2.	Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в	-	-

	<p>Україні. Українське законодавство про територіальну громаду та місцеве самоврядування. Децентралізація влади: проблеми впровадження. Роль соціального менеджера в реалізації державної соціальної політики.</p>		
2.	Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді	4	2
2.1.	<p>Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді. Історія розвитку громад в Україні. Сільська громада як джерело соціальної підтримки. Діяльність «Громади» та «Просвіти» як передумова розвитку соціальної роботи за місцем проживання.</p>	2	2
2.2.	<p>Форми підтримки в громадах зарубіжних країн Роль селетельметцентрів у розвитку суспільної благодійності. Організація соціальної підтримки в Європі. Досвід соціальної роботи за місцем проживання інших країн.</p>	2	-
3.	Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	2	-
3.1.	<p>Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади. Теорія зарубіжної соціальної роботи про розуміння громади. Сучасні підходи до трактування громади вітчизняними авторами. Громада як місце соціального буття особистості: види, показники територіальної громади.</p>	-	-
3.2.	<p>Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді Організація роботи в громаді: мета, завдання, зміст, форми. Напрями, моделі і тактики соціальної роботи в громаді. Методи соціальної роботи.</p>	2	-
4.	Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість	2	-
4.1.	<p>Громада як складовий елемент соціальної роботи Громада як простір соціалізації особистості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності в місті. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості .</p>	-	-
4.2.	<p>Соціальні послуги за місцем проживання Українське законодавство про соціальні послуги населенню. Актуальність догляду в громаді: принципи, організація, мережа служб. Планування догляду за місцем проживання як напрям роботи соціального працівника.</p>	-	-
5.	Тема 5. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді	2	-
5.1.	<p>Моделі діяльності соціального працівника Моделі практичної діяльності соціального працівника в громаді. Вибір моделі соціальної роботи: аргументи, причини.</p>	-	-
5.2.	<p>Стратегії і тактики роботи в громаді Тактики співпраці, кампанії, протистояння в роботі соціального працівника. Роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді. Лобювання як спосіб відстоювання інтересів громади.</p>	2	-
6.	Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	-	-
6.1.	<p>Ресурси соціальної роботи в громаді. Класифікація ресурсів; соціальний капітал. Розробка та впровадження соціальних проектів на локальному рівні. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.</p>	-	-
6.2.	Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти.	-	-

	Поняття «ініціативи» в соціальній роботі. Потреби громади в ініціюванні соціальних змін. Роль молодіжних ініціатив у розвитку громади.		
Усього:		10	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2		
1	Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади	11	12
1.1.	Сутність громади як соціального явища Виписати визначення поняття «громада» за трактуванням Р. Шеффера, Мак-Айвера, М.Стейсі, Р.Оуррена, Р.Нісбет та ін..із запропонованих джерел.	5	6
1.2.	Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. Виписати статті про місцеве самоврядування та соціальні послуги із законів України «Про місцеве самоврядування», «Про соціальні послуги» (по 5 найзначущих).	6	6
2.	Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді	11	12
2.1.	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді. Презентувати міні лекції з історії розвитку громад в Україні. (тема, джерела інформації – самостійно).	5	6
2.2.	Форми підтримки в громадах зарубіжних країн Написати реферат з досвіду функціонування громад в зарубіжних країнах в історичному або сучасному контексті (тема, джерела інформації – самостійно).	6	6
3.	Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді	11	12
3.1.	Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади. Законспектувати тему «Сучасні підходи до розуміння громади» з навч. пос. Безпалько О.В. «Соціальна робота в громаді». –К., 2005р. С.5-14. Доповнити іншими джерелами.	5	6
3.2.	Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді Законспектувати тему « Моделі та стратегії діяльності соціальних працівників у громаді» з навч. пос. Безпалько О.В. «Соціальна робота в громаді». –К., 2005р. С.147-164 (або Семигіна Т. Робота в громаді: практика й політика. – К., 2004. – 180с.)	6	6
4.	Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість	11	12
4.1.	Громада як складовий елемент соціальної роботи Сформувати для органів місцевого самоврядування інформаційний лист про проблеми організації соціальної роботи за місцем проживання (місто або село).	5	6
4.2.	Соціальні послуги за місцем проживання Законспектувати розділ 4.3. Догляд у громаді з підручника «Теорії і методи соціальної роботи» /за ред.. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича К., 2005., С.285 – 291.	6	6
5.	Тема 5. Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді	11	12
5.1.	Моделі діяльності соціального працівника Законспектувати (тези) «Моделі практичної діяльності соціального працівника в громаді» з навч. пос. Безпалько О.В. «Соціальна робота в	5	6

	громаді». –К., 2005р. С. 147 – 148.		
5.2.	Стратегії і тактики роботи в громаді Законспектувати (тези) «Стратегії і тактики діяльності в громаді» з навч. пос. Безпалько О.В. «Соціальна робота в громаді». –К., 2005р. С. 149 – 164.	6	6
6.	Тема 6. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	11	14
6.1.	Ресурси соціальної роботи в громаді. Презентувати розуміння категорії «соціальний капітал» (мультимедійна презентація).	5	7
6.2.	Громадські ініціативи як чинник розвитку спільноти. Підготувати блок інформації щодо громадських ініціатив (на основі власного досвіду, преси).	6	7
7.	Тема 7. Соціальна робота з клієнтами «групи соціального ризику»	12	14
	Усього:	68	84

7. Індивідуальні завдання

1. **Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади.**
 - 1.1. **Сутність громади як соціального явища**
Проаналізувати підходи до визначення «громади»; з'ясувати спільне та відмінне. Щоб Ви врахували, доповнили при визначенні «громади»?
 - 1.2. **Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні.**
Проаналізувати виступи політичних діячів ВР України щодо процесу децентралізації
2. **Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді**
 - 2.1. **Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.**
Яки досвід організації громади з історії України Ви вважаєте ефективним, доцільним? (формат – есе.)
 - 2.2. **Форми підтримки в громадах зарубіжних країн**
На основі літературних джерел розробити інтелектуальну карту (ментальна) форм соціальної підтримки в громаді.
3. **Тема 3. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді..**
 - 3.1. **Сучасні підходи до розуміння життєдіяльності громади**
Підготувати схеми, таблиці навчального матеріалу для супроводу відповідей на питання плану заняття (наприклад: таблиця «Сучасні підходи до трактування громади зарубіжними авторами», «Сучасні підходи до трактування громади вітчизняними авторами»). Бажано – мультимедійна презентація.
 - 3.2. **Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді**
Підготувати схеми, таблиці навчального матеріалу для супроводу відповідей на питання плану заняття (наприклад: таблиця: Мета, завдання, зміст, форми соціальної роботи в громаді). Бажано – мультимедійна презентація.
4. **Тема 4. Громада як чинник соціального впливу на особистість**
 - 4.1. **Громада як складовий елемент соціальної роботи**
Розробити соціальний паспорт громади за основними показниками: географічний, демографічний, соціальний, економічний, освітньо-культурний, політичний, ризику (громада: учнівська, студентська, міська, сільська).

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних та індивідуальних робіт. За вивчення кожної теми максимально нараховується 25 балів, з них: 5 бал. – усна відповідь, по 5 бал. за самостійну та ІНДЗ, 10 бал – тест.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«5» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«4» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проекцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«3» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«2» бали – часткове розкриття програмного питання, слабе знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

«1» бал – підготовлено письмовий фіксований виступ без усної доповіді.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання. У складі письмової роботи міститься один-два теоретичні питання.

«5» бали – повна, обгрунтована відповідь на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«4» бали – не досить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «дайте пояснення», «підібрати», «згрупувати»...).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власної точки зору на питання.

Критерії оцінювання індивідуально-дослідних завдань

ІНДЗ є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» бали – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); ґрунтовні аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«4» бали – не досить повна відповідь на питання дослідного та творчого характеру (інноваційні форми презентації – історична реконструкція, відеофрагменти, фільми, художні ілюстрації, схеми); не достатньо обґрунтовано аналітичні матеріали, реферативні повідомлення; соціальне моделювання.

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатно змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Оцінювання виконання тестових завдань

Тестові завдання до кожної теми нараховують 10 питань. Кожна правильна відповідь (за ключем) оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за тест – 10.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю з дисципліни для денної та заочної форми навчання визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену.

Семестровий контроль проводиться у формі усного опитування (за програмою екзамену, розробленою для екзамену з цієї дисципліни). Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій та навчальній програмах.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Таблиця 2

Критерії оцінювання (усних відповідей)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» 40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» 15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до змісту питань.
«Задовільно» 1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА

За підсумками вивчення освітньої компоненти «Соціальна педагогіка» здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

¹

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – залік (екзамен).

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

**Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах оцінкам
за національною шкалою**

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс
2. Навчальні мультимедійні презентації
3. Електронні та друковані інформаційні ресурси.
4. Аудіо та відео записи.

**12. Рекомендована література
Базова**

1. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді : теоретико-методичні основи : монографія. – К. : Наук. світ, 2006. – 408 с.
2. Безпалько О.В., Авельцева Т.П., Мацевка Н.І. Технології активізації громади : метод. посіб. / за ред. О.В. Безпалько. – К.: Наук.світ, 2006. – 95 с.
3. Бориславська О. Місцеве самоврядування як форма децентралізації та гарантія демократичного політичного режиму // Вісник Львівського університету. – Серія: юридична. – 2011. – Випуск 52.
4. Вакуленко О. В., Комарова Н. М., Романова Н. Ф., Семігіна Т. В. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах. URL: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4129/Sem>
5. Концепція реформування системи соціальних послуг : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2007 р. № 178-р. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>

6. Короткий огляд реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. URL: <http://www.csi.org.ua/?p=5879>
7. Місцеве самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку / наук. доп. редкол. Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
8. Посібник з розвитку громад: Практичний poradnik для небайдужих / кол.авт. Л.О.Єльчева, І.М.Ібрагімова та ін. – К., 2007. – 458 с.
9. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
10. Семигіна Т. В., Лиховид Д. О. «Громада» чи «спільнота» (інтерпретації феномену громади сучасними науковцями) // Нова парадигма / голов. ред. В. П. Бех ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; творче об'єднання «Нова парадигма». – Вип. 123. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – С. 6

Допоміжна

1. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. – К.,2001. – 260 с.
2. Безпалько О.В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді // Наука і сучасність: зб. наук, праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К.: Логос, 2001. – С. 3-12.
3. Безпалько О.В. Соціально-педагогічні аспекти діяльності громад в Україні: ретроспективний огляд // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми, теорія і практика: Збірник наукових праць. – Вип.1 (11). – К.: ППУ, 2004. – С.63-72.
4. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.
5. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера / під заг. ред. І.Д.Зверевой. – К.: Наук. світ. 2004. – 69 с.
6. Громади України: на шляху до відродження. – К.: «Ай-БГ», 2002. – 279 с.
7. Побірченко П.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині ХІХ - на початку ХХ століття: Київська громада. -- К.: Наук, світ, 2000. – 307 с.
8. Семигіна Т.В. Теорії і методи соціальної роботи. – К.: Академвидав, 2005.– 327 с.
9. Семигіна Т.В. Робота в громаді: практика й політика. – К. Видавничий дім «КМ Академія», 2004. – 180 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. медіатека ФДССО
4. інші сайти:

